

מדוע הם עשו פיגוע זה? מדוע דווקא עכשיו?

מבפנים ומבחוץ

אין הברל מדיני בין אש"ף ובין הפלסטינים בשטחים הכבושים. אבל יש הברל פסיכולוגי.

אש"ף נולד בפזורה. משם באים כמעט כל פעיליו ומנהיגיו. שם נערכים הוויכוחים על מדיניותו. שם נאספות הקרנות הדרושות למימון המאבק.

במשך 20 שנה הצליחה ממשלת ישראל למנוע בכוח את השתתפותם של תושבי השטחים הכבושים בדיוני אש"ף, ואת פעילותם במסדר תיו. רק מעטים, שגורשו או שעברו מרצונם מתוך הארץ אל הפזורה, הצטרפו למנהיגות.

בתוצאה מכך יש הברל פסיכולוגי מסוים בין "האחים שבחוץ" ובין "האחים שבפנים".

"האחים שבחוץ" רואים את התמונה העולמית. "האחים שבפנים" חשים את המתרחש בשטחים הכבושים.

ההתקוממות העתיקה את מרכזיה בברד של המאבק הפלסטיני מן החוץ אל הפנים. בשטחים הכבושים קמה מנהיגות חדשה, צעירה, דינאמית, לוחמת. היא תולדת המהפכה. היא מבצעת את המהפכה.

"הפלסטינים שבחוץ" לא עיכלו עדיין את מלוא המשמעות של מה שקרה — כשם שממשלת ישראל לא עיכלה אותה.

אני משוכנע שכל מנהיגי ההתקוממות בשטחים הכבושים יודעים כי פרשת האוטובוס מפריעה למאבקם. אילו ישבו בתונים או בבגדאד, היו

הוא היה ונשאר כישלון גמור. אם כן, כמה הוא מועיל לעניין הפלסטיני?

יש לדברים משמעות על רקע שונה לגמרי. הרבה זמן לפני ההתקוממות בשטחים הכבושים שאלתי פעם מנהיג פלסטיני נכון מדוע אינו מקבל את תורתו של הר"ר מובארכ עווד, נביא ההתנגדות הבלתי-אלימה.

התשובה הפתיעה אותי, כי מועולם לא הסתכלתי בדברים מזווית-ראייה זו. וזה היה תוכן דבריו:

"מתצית העם הפלסטיני חי מחוץ לגבולות הארץ, בפזורה. התקוממות בלתי-חמושה יכולה להתבצע רק בתוך השטחים הכבושים עצמם. הוא שם את כל הנטל על אחינו החיים שם.

"אילו הלכנו בדרך זו באופן בלעדי, היה פירושה הרבר שלמהצית העם הפלסטיני אין חלק ואין תפקיד במלחמת-השיחרור שלנו. זה בלתי-אפשרי.

"הנוער הפלסטיני, באשר הוא שם, רוצה להיחלס, להשתתף במאבק. הוא מצטרף לאירגונים

ואז בא הפיגוע הזה, והחזיר את הגלגל אחורה.

אכן, שיגעון. האם יש שיטה בשיגעון הזה?

פלסטינים בטוחים שבשלב מסוים שייך להם "המאבק המזויין" מטרה חשובה מאוד. הוא הזכיר לעולם שהם קיימים.

זה היה בימים שבהם אמרה גולדה מאיר, חכמת-ההרור, שעם פלסטיני אינו קיים. כאשר העולם כולו התעלם מקיומו של עם זה בנואו לנסח את החלטת 242, שבה זכר לעצם קיומו של העם הפלסטיני וזכויותיו.

אז הגישו הפלסטינים לעולם כרטיס-ביקור מגואלי-ברם.

האיש שאישר זאת לא היה אלא יצחק שמיר. זמן רב לפני שהתמנה כראש-הממשלה, נשאל על-ידי ההיסטוריון הבריטי, הלורד (ניקולאס) בתל, כיצד הוא מצדיק את "מעשי הטרור" של המחתרת העברית נגד הבריטים. שמיר ענה לו בהצביעו על מעשי הפלסטינים. לולא עשו הפלסטינים את המעשים האלה, אמר, מי היה

היה היה גרוע ממשע. זאת היתה טיפשות. אמרה צרפתית ידועה זו מתאימה מאוד לפרשת האוטובוס ליד דימונה, שהפתייה במוות שלושת החוטפים ושלושה נזבין הנרעפים.

עכשיו, כאשר ההתרגשות הראשונה שככה במיקצת, ניתן לברוק את האירוע בצורה אובייקטיבית יותר.

שאלה הראשונה היא, כמובן: מדוע עכשיו?

מדוע מצאה ההנהגה הצבאית של פ"ח לנכון לבצע דווקא ברגע זה פיגוע מסוג זה? פרשנים חכמים העלו תיאוריות שוד-נות. אך האמת היא שהעיתוי היה מיקרי לגמרי.

יש כל העת ניסיונות לבצע פיגועים בישראל. רובם נכשלים. במיקרה הצליחה חוליה זו לעבור את הגבול בשלום ולהגיע לאן שהגיעה. תועמלני אש"ף העלו על נס את העובדה שהאוטובוס שנחטף הוביל את עובדי הכור הגרעיני. זה העניק למיבצע יעד סביר יותר.

אולם ניתוח האירוע מוכיח כי זהותם של נוסעי-האוטובוס היתה מיקרית לחדי-לדטיין. רק במקרה נעצרו שלושת הפלסטינים במקום המסוים הזה, ורק במיקרה עבר שם באותו הרגע האויב טובוס המסוים הזה.

מכיוון שכל השלושה נהרגו, אין לדעת לאן היו מועדות פניהם, ומה היה היעד המתוכנן של המיבצע ומטרתו.

אבל אין הרבר חשוב. הסיכוי של מיבצע כזה להצליח קלוש תמיד, ומתכנניו בוודאי לקחו זאת בחשבון.

נסיונות לבצע פיגועים בישראל ובשטחים הכבושים נמשכים כל הזמן, על דעת המוסדות העליונים של אש"ף.

רצה מולם הרע של הפלסטינים, ודורי קא ניסיון זה הוא שהצליח.

ניסוח זה נשמע כפאראדוקס, אבל הוא נכון. כי כל מדיניות הפיגועים פועלת ביום-לדעת העניין הפלסטיני.

היא נמשכת מתוך אינרציה, מכוח התאוצה, ומוטב היה להנהגה הפלסטינית לשים לה קץ.

להסתכל בתוצאות של האירוע המסוים הזה.

אחרי שלושה חודשים של התקוממות, שבה נחל העניין הפלסטיני הצליחה היתה אירוע מבל הבחינות, באה הפיגוע הזה לשונא-אש"ף כמים לגרוע בצמא.

התעמולה של ממשלת-ישראל בכל רחבי העולם, שנתרה בשלושת החודשים האחרונים כמיפשיית בלי רוח, זינקה שוב קדימה. מיפרשיה התמלאו ברוח חדשה.

שונאי אש"ף בכל העולם — והם רבים ואררי ריכוז — עטו על המציאה כמוצאי שלל רב.

מאות מאמרים ברחבי תבל העלו מחקש את דמיון תו של אש"ף כאירגון טרוריסטי, זדוני, רצחני.

בישראל עצמה נתנה הפעולה זריקת-עידוד לכל אויבי השלום, והם ממש התמוגגו. הפר ליטיקאים של הימין — וגם רבים של השמאל — הוציאו מהמגירות את הנאומים הישנים (נא-ציים"ל, לשפוך דם יהודי", "גשותינו וילדינו" — שינאה תהומית!) והשמיעו אותם בחרוה אמי-תית.

מבחינה פלסטינית, זה נראה כמעשה מנומנם מאי-במורה.

במשך שלושה חודשים הפיעו הפלסטינים לעיני העולם, וגם לעיני הטובים בישראל, כעם נדבא. הלוחם על חירותו בידיים ריקות, אכן מול מיקלעים, ילד מול קלגסים מרסקי-עצמות, דויד מול גוליות. המאבק הפלסטיני החל מצטייר בצרי-רה שונה לגמרי. הדימויים הישנים החלו משת-נים ומעטים מקומם לדימויים החדשים.

בוודאי מונעים את הפיגוע. אולם תחושתם של המנהיגים שם שונה.

לדעתי, זוהי תופעה זמנית. המנהיגות החדשה בשטחים הכבושים תפוס, במקום או במאוחר, את מקומה בתוך אש"ף, ותקבל לידה רבות מעמדות-המפתח. זאת תהיה אחת מתוצאות ההת-קוממות.

יתכן שאז יתגעגעו רבים ליאסר ערפאת. כיום ניתן להשיג עימו הסדר במחיר נמוך יותר מכפי שידרש מחר, כאשר יצטרכו לחתום על הסכם הירד-יים שאנחנו מרסקים אותו כיום.

מעשיו של סילטון-הכבוש מגבירים מדי יום את השניאה. הפגורמים בכפרים, ריסקו-העצי-מות, ההרג היומי, מעשי המתנחלים — כל אלה יביאו בהכרח לחיזוק ההשקפות היותר-קיצוניות בקרב הפלסטינים.

אם אנחנו מתרגשים כל-כך — ובצד-דק — ממותם של שתי נשים וגבר, נוסעי האוטובוס, מה מרגישים הפלס-טינים אחרי הריגת יותר מ-80 ילדים, נשים וגברים בשלושת החודשים האחר-יוניים?

אין או כן, פרשת האוטובוס היתה רק איני-טרמצו טראגי. היא שייכת לעבר. היא החזיר-רה את הגלגל אחורה.

ואילו ההתקוממות היא עניין של הדי-וזה — ותוצאותיה יקבעו את העתיד.

כסופו של דבר, רק הישראלים והפלסטינים יכולים לעשות את השלום, ולא הארונים רגו, גורבאצ'וב, שולץ ויורשיהם. זורקי-האבנים הפל-סטיניים ומפגיני-השלום הישראליים — הם השותפים. מעשיהם יקבעו. רגשותיהם יקבעו. הפיגוע פגע גם באלה וגם באלה.

הלוחמים. הוא מתאמן. הוא מוכן להקרבה עצמית, למשימות-התאבדות. האם נגיד לו עכשיו: שבו בשקט, אין לכם תפקיד במאבק, סמכו על אחינו המדוכאים בגדה המערבית וברצועת-עזה, הם לכרם יעשו את המלאכה בשבילנו?

שום מנהיגות פלסטינית אינה יכולה להגיד זאת. הנוער שלנו לא יסבול זאת. לכן צריך המאי-בק המזויין להימנע, גם אם האחים בשטחים הכי-בושים יפתחו במאבק מסוג אחר. כי רק בדרך-המאבק המזויין יכולים שני מיליון הפלסטינים כפוער שלהם להשתתף בקרב, ולוא גם כאופן סימלי.

דברים אלה נאמרו לפני ההתפרצות הגדולה בשטחים הכבושים, כשאיש לא חלם עדיין על התקוממות זו, ולא כל שכן על ממדיה, היקפה ואורך-הזמן שלה.

יתכן מאוד שההתקוממות דווקא הגבירה את התיסכול וחוסר-הסבלנות של חברי האירגונים המזויינים מחוץ לגבולות הארץ. הם רואים כי אחיהם לוחמים מדריים, נהרגים, נפצעים, נעצי-לים. הם רואים שהילדים והנשים לוחמים וסובי-רים. אפשר לשער כי הדבר מגביר את רצונם לעשות משהו, לסכן את עצמם, לצאת לפעולות.

אך ברור כי הפיגוע בדרום לא זו בלי-בד שלא עזר להתקוממות, אלא להיפך, נעץ סכין בגבה.

יש כאן בעייה, האופיינית למאבק הפלסטיני. איני יודע אם היה לה אח ורע במאבק לאומי אחר.

אש"ף מייצג את העם הפלסטיני כולו. כל האוכלוסיה בגדה וברצועה מקבלת אותו כנציגה הבלעדי. יאסר ערפאת הפך סמל לאומי, וגם מי שחולקים עליו — מימין או משמאל — רואים בו את אביר-האומה.

שומע עליהם? מי היה מקשיב להם? ואם שמיר, הטרוריסט המצליח ביותר של המאה ה-20, אמר כך — מי יסתור את דבריו?

אבל הימים ההם חלפו מזמן. אין עוד אדם רציני בעולם כולו המכחיש את קיומו של העם הפלסטיני. מנחם בגין ככבודו ובעצמו חתם בקמפי-דיוויד על מיסמך המכיר בזכויות הלגי-טימיות של "העם הפלסטיני". ג'ורג' שולץ חוזר על כך.

גם כן יצחק שמיר, שולץ ושות' אינם חולמים להעניק לפלסטינים את זכותם לחרות לאומית ולעצמאות מדינית, עצם קיומו של העם הפלס-טיני אינו טעון עוד הוכחה, ובוודאי לא בפיגועים מסוג זה.

אם כן, מה הטעם בפיגועים אלה מהבחינה הפלסטינית?

עוד כמה שידוע לי, אין אף מנהיג פלסטיני אחר המאמין עוד כי פיגועים אלימים יביאו לניצחון במישור הצבאי.

שיטה זו נוספה במשך תקופה ארוך כה, ולא הביאה לשום תוצאות.

אמנם, המאבק בפיגועים עולה לנו כהו-ן-עק. הציבור אינו מודע למחר המאבק הזה, המרתק לא רק איתו שולץ ושאר זרועות-הביטחון, אלא גם מחייב אמצעי-הזירות יקרים שונים ומ-שונים.

אבל מחיר כספי זה אינו אלא חלק קטן מתק-ציב-הביטחון העצום של ישראל, שמטרתו העי-קרית היא להבטיח את ישראל מפני אויבי פוטנ-ציאלי שמעבר לגבולות.

"המאבק המזויין" אינו מערער את ישראל ואינו מתיש אותה. מבחינה זו